

Inscenizacja pod tytułem

„Mikołaj Kopernik przedstawia planety”

Uczniowie mają przypisane role Słońca, Księżyca i planet. Uczniowie występują np.: w kostiumach mitologicznych bogów (prześcieradłowa tunika, wieniec itp.) z atrybutem opisującym cechy boga lub planety. Na przykład:

Merkury – posłaniec, skrzydlaty kapelusz, list, przesyłka

Wenus – lustro z uchwytem

Ziemia – gałązka, liście itp.

Mars – tarcza i włócznia

Jowisz – błyskawica

Saturn – w aureoli, klepsydra (odp. greckiego Kronosa, boga czasu)

Uran – (bóg niebios), globus nieba, model sfery armiralnej (tj. koła, które zwykle Kopernik trzyma w dłoni na pomnikach) > Najlepiej pozostawić Urana bez atrybutów w wygodnym stroju.

Neptun - trójząb

Można także narysować wizerunki bogów lub planet na planszach papierowych do trzymania atrybutów w dłoniach aktorów.

W wersji prezentowanej przez moich uczniów wykorzystałam nadmuchiwane globusy planet.

Narratorem jest Kopernik w stroju profesorskim (np. czarna peleryna, biret, czyta tekst z rulonu itp.)

Podkład muzyczny np.: astronoma-kompozytora Sir Williama Herschela)

Początek:

Na scenie: Księżyc, Merkury, Wenus, Mars, Jowisz, Saturn, Słońce poruszają się po scenie chaotycznie wokół Ziemi, która jest nieruchoma

Wchodzi Kopernik i mówi:

Nasi przodkowie wyobrażali sobie, że Ziemia stanowi centrum wszechświata. Stoi nieruchomo w centrum, a wokół niej odbywa swoją wędrówkę Słońce i poszczególne planety. Ja Mikołaj Kopernik ruch planet potrafię wytłumaczyć inaczej.

Muszę zatrzymać Słońce – Słońce stop!

Słońce zatrzymuje się w miejscu na środku sceny. Podczas monologu Kopernika Słońce obraca się wokół własnej osi. Pozostałe planety ustępują miejsca na scenie (odchodzą w tył).

Słońce jest centralną gwiazdą Układu Planetarnego zbudowaną z gazu, bardzo gorącą i gęstą, najbliższą Ziemi. Daje energię wszystkim planetom, których drogi biegną wokół Słońca. Jedynym ruchem Słońca jest obrót wokół własnej osi.

Ziemia i Księżyc!

Ziemia i Księżyc stają koło Słońca, kłaniają się. Słońce może się dyskretnie zatrzymać.

Muszę poruszyć Ziemię - Ziemi start!

Podczas monologu Kopernika Ziemia i Księżyc rozpoczynają ruchy wokół Słońca oraz wokół własnej osi. Księżyc obiega Ziemię patrząc ciągle na nią. Księżyc wykonuje 12 obiegów wokół Ziemi, w tym czasie Ziemia raz obiega Słońce ciągle wirując. Wirowanie i obieganie odbywa się w tę samą stronę, to znaczy przeciwnie do kierunku ruchu wskazówek zegara.

Ziemia w ciągu doby odbywa ruch obrotowy dookoła swoich biegunów. Obiega też Słońce dookoła. Pełny obieg Ziemi dookoła Słońca zajmuje cały rok. Wszystkie ruchy gwiazd w tym Słońca dostrzegane na niebie, są pozorne. Złudzenie to powstaje na skutek ruchu Ziemi.

Księżyc odbywa obiegi miesięczne dookoła środka Ziemi i patrzy na nią ciągle tą samą stroną.

Merkury !

Merkury wchodzi kłania się i wykonuje ruch wokół Słońca i własnej osi pomiędzy Słońcem i Ziemią Wykonuje 1.5 obrotu na jeden obieg. Ziemia i Księżyc zatrzymują się dyskretnie robiąc miejsce dla Merkurego i później Wenus.

Najbliżej Słońca krąży niewielki Merkury. Obiega Słońce najszybciej ze wszystkich planet. Jest tak blisko Słońca, że chowa się w jego blasku. Merkury to posłaniec bogów, patron kupców i złodziei.

Wenus !

Merkury zatrzymuje się po tej samej stronie Słońca, co Ziemia. Wenus wchodzi pomiędzy Merkurym a Ziemią kłania się. Podczas monologu Kopernika wykonuje ruch wokół Słońca i własnej osi bardzo powoli (1 obieg na 1 obrót)

Pomiędzy Merkurym a Ziemią krąży tajemnicza Wenus, planeta, która chowa się pod gęstymi obłokami. Obiega Słońce bliżej niż Ziemia, zawsze widoczna po tej samej stronie nieba, co Słońce. Wenus to patronka miłości.

Mars !

Wenus zatrzymuje się tam, gdzie pozostałe planety. Mars staje za Ziemią kłania się i wykonuje ruch wokół Słońca i własnej osi

Nieco dalej, za Ziemią krąży czerwona planeta – Mars, w towarzystwie dwóch księżyców o nazwach Strach i Groza. Mars to w mitologii rzymskiej bóg wojny.

Kopernik pokazuje na planety i mówi:

Przedstawione tu planety są skaliste i małe przejdźmy do świata gazowych olbrzymów.

Wszystkie planety siadają u stóp Słońca, Kopernik wywołuje planety gazowe.

Jowisz !

Jowisz wchodzi kłania się i wykonuje ruch wokół Słońca, i własnej osi

Za orbitą Marsa krąży największa planeta Układu Słonecznego Jowisz. Jowisz jest 11 razy większy i 300 razy cięższy od Ziemi. Obiega Słońce raz na 12 lat, ale za to obraca się wokół własnej osi zaledwie w 10 godzin. Nic dziwnego, że na biegunach jest spłaszczony. Jowisz to władca bogów i błyskawic.

Saturn !

Jowisz zatrzymuje się i stoi obok siedzących planetach. Saturn wchodzi klania się i wykonuje ruch wokół Słońca, i własnej osi

Prawdziwym władcą pierścieni jest Saturn. Pierścienie Saturna składają się z odłamków skał i lodu. Ustawia się czasami tak, że jego pierścienie stają się niewidoczne. Jest jedyną planetą, która mogłaby pływać, gdyż jej gęstość jest mniejsza od gęstości wody.

Saturn zatrzymuje się obok Jowisza.

Za moich czasów tyle znałem planet. Dzięki teleskopom odkryto w późniejszych czasach inne planety.

Uran i Neptun wchodzi na scenę

Uran !

Uran wchodzi, staje obok Saturna, klania się, kładzie na podłozie i turla się wokół Słońca.

Uran, to planeta poruszająca się przedziwnie. Toczy się jak beczka wokół Słońca i obiega je w 84 lata. Z powodu nachylenia osi obrotu dzień i noc polarna trwają na całej planecie aż po 40 lat.

Neptun !

Uran zatrzymuje się i staje obok Saturna. Neptun wchodzi klania się i wykonuje ruch wokół Słońca, i własnej osi

Na krańcach naszego Układu Słonecznego krąży najmniejszy i najzimniejszy z gazowych olbrzymów Neptun. Planeta ma najdłuższą drogę do przebycia wokół Słońca. Na podróż dookoła Słońca potrzebuje aż 165 lat. Neptun to mitologiczny władca mórz i oceanów.

Neptun zatrzymuje się obok Urana

Komety !

Kometa z miotłą skierowaną włosem od Słońca wpada z impetem klania się i wykonuje szybki ruch wokół Słońca przecinając drogi planet tj. silnie zmieniając odległość w czasie obiegu.

Oprócz planet krążących po okręgach, przez Układ Słoneczny przelatują komety, zabrudzone kawałki lodu, które posiadają warkocz skierowany zawsze od Słońca.

Wszystkie planety wstają i ustawiają się w odpowiedniej kolejności (Ziemia i Księżyc trzymają się za rękę) Kopernik pokazuje na układ i mówi:

Wstrzymałem Słońce ruszyłem Ziemię, wyjaśniłem ruch obiegowy wszystkich planet Układu Słonecznego.

Dla utrwalenia wiadomości o planetach zapraszam wszystkich miłośników astronomii do powtórzenia wiersza pod tytułem „Układ Słoneczny”

Publiczność powtarza wersy wiersza, wywołane planety klaniają się i schodzą ze sceny:

„Układ Słoneczny”

Merkury w blasku słonecznym się chowa,
Wenus rano lub wieczorem świecić jest gotowa.
Ziemia ma **Księżyc**, co błyszczy nocami
tylko tam ludzie dotarli swymi raketami.
Może na **Marsa** wyprawa się uda
i zobaczymy tan pustynne cuda?
Pas planetoid dalej się rozpościera
i duże planety od mały oddziela.
Olbrzymi **Jowisz** ma plamę czerwoną,
a **Saturn** się szczyci pierścieni koroną.
Urana i **Neptuna**, dzieci jeśli chcecie,
możecie zobaczyć jedynie w lunecie.
A blade **Komety**, gdy nadejdą chmury
wiszą nad Szopkami warkoczem do góry.
Wszystkie te obiekty, od początku do końca,
Krążą sobie razem dookoła **Słońca!**

Kopernik i Słońce schodzą ze sceny, kurtyna, oklaski .....

Tekst Kopernika częściowo zaczerpnięto z Książki: „O obrotach”, M.Kopernik,

Opracowała: Grażyna Wachacka